

SOYKIRIMI DURDURALIM

NEHİRDEN

KAMPANYA
ÇAĞIRISI:
FİLİSTİN'E
ÖZGÜRLÜK!
HEMEN ŞİMDİ!

DENİZE

ÖZGÜR FİLİSTİN

BU DAVANIN PEŞİNİ BIRAKMAYACAĞIZ

sayfa 3

25 KASIM'DA YİNE BİRLİKTEYİZ

sayfa 11

KAMPANYA ÇAĞIRISI: FİLİSTİN'E ÖZGÜRLÜK! HEMEN ŞİMDİ!

Gazze benzeri görülmemiş bir saldırı altında. Filistin halkı haftalardır bombalanıyor, katlediliyor, her bir saatte 10 çocuk hastaneler ve sığınak olarak kullanılan Birleşmiş Milletler binalarının İsrail ateşiyle yerle bir edilmesi nedeniyle ölüyor. Yaşanan, Gazze'nin insansızlaştırılması girişimidir. 21. yüzyılın ilk çeyreğinde tüm insanlığın gözünün önünde bir soykırım girişimi yaşıyoruz.

Kampanyanın çağrıcıları herkesi bu çerçevede yan yana gelmeye, Filistin'le daya-

nışmayı büyütme çağırıyor:

"Biz aşağıda imzası bulunan bireyler ve kurumlar İsrail'in derhal durdurulması için tek bir saniye bile kaybetmeden harekete geçilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Herkesi, bireyleri, sivil toplum kuruluşlarını, barışı savunanları, savaşa, işgallere ve ırkçılığa karşı olanları, İsrail'in ABD destekli savaş suçlarıyla dolu işgalinin hemen durdurulması, Filistin'in özgürlüğü için birlikte, yan yana ses çıkartmaya çağırıyoruz"

Kampanyanın önümüzdeki günlerde İstanbul, İzmir ve Ankara gibi şehirlerde insan zincirleri, dayanışma konserleri, savaş suçları mahkemesi ve birleşik mitingler için yan yana gelişlerin örgütlenmesi gibi hedefleri var.

İSRAİL PROPAGANDASINI KÜÇÜMSEMELİK

Bu, kuşkusuz saf bir İsrail propagandası değil. Bu aşırı sağcı batı emperyalizminin propagandası. Tüm gezegenin üzerine yalan kusuyorlar. Hiçbir fırsatı kaçırmıyorlar. 7 Ekim'den beri, dezenformasyon nasıl yapılır konusunda ders veriyorlar. Önce öldürüyor, sonra neden öldürdüklerini dünyaya açıklıyor, bunu yaparken gözümüzün içine baka baka tek tek gerçekleri öldürüyorlar.

Hastaneye tankla tüfekte girip, hastanenin Hamas karargahı olduğunu iddia ediyorlar. Bir savaş olduğunu ve bu savaşa uzaktan bakıp karar verilemeyeceğini söyleyen ABD yetkilileri İsrail'e kısa sürede 14 milyar dolar savaş desteği aktarıyor.

Hastane koridorlarında işgalci olduklarını kanıtlayarak gezinen silahlı İsrail askerleri, iddialarını kanıtlayamadılar. Ama İsrail medyası, tersini kanıtladı. 7 Ekim'de İsrail helikopterlerinden ateş açan İsrail askerlerinin muhtemelen Filistinli savaşçılardan daha çok İsrailliyi öldürdüğünü açığa serdi. Fehim Taştekin'in alıntılı haberi özetine göre "7 Ekim'de sabahın erken saatlerinden itibaren İsrail ordusu militanlarla birlikte kendi vatandaşlarını tank, helikopter ve füzelerle öldürdü." Çok sayıda kaynak bunun bir gerçek olduğunu doğruluyor.

Kendi vatandaşlarını sadece koruyamayan değil, öldüren bir devletin estirdiği 75 yıllık terör, savaş yalanlarıyla el ele ilerliyor.

11 Eylül'ün intikamını almak isteyen ABD Irak'ı, kitle imha silahlarına sahip olduğu gerekçesiyle işgal edeceğini söylüyordu. Birleşmiş Milletler silah denetçileri Irak'ta dumana tüten tek bir silah bulunmadığını söylemelerine rağmen ABD'nin tüm lider kademesi, bu yalanı ısrarla sür-

dürdüler.

Irak'ı yakıp yıkmak için bu yalanı sürekli olarak anlattılar.

7 Ekim'de kafası kesilen İsrailli bebekler yalanı gibi, Şifa hastanesinin Hamas karargahı olduğu yalanı gibi.

İsrail'in bu propagandası asla küçümsenemez.

Etkisini Filistin halkıyla dayanışmak için örgütlenmeye çalışan tüm mücadelelerde hissettiriyor. İklim aktivisti Greta Thunberg Filistin halkıyla dayanıştığı için emperyalistler tarafından lanetleniyor.

Filistin halkıyla dayanışmak, antisemitist olmaya indirgeniyor. Antisemitizmin mucitleri, Naziler, Neonaziler, aşırı sağcılar, göçmen düşmanı ırkçılar Avrupa'da savaş ve işgal karşıtlarını antisemitist olmakla suçluyor.

Çünkü bu propagandanın omurgasını, sorunun İsrail'le Hamas arasında bir savaş olduğu fikri oluşturuyor.

İnanmamızı istedikleri yalan bu.

Bu yalanın çürütülmediği her saniye, Filistin'de bir çocuk ölüyor.

İsrail'le Hamas arasında değil, işgalci bir terör devletiyle bu devletin saldırılarına direnen bir halk arasında bu mücadele.

Yapmamız gereken, bir kez daha Filistin halkıyla dayanışmak için güçlü bir hareketi inşa etmek. Aralık ayının ilk haftasında Filistin'e Özgürlük Platformu'nun düzenleyeceği insan zincirleri, dayanışma konserleri bu yönde adımlar olarak ele alınmalı.

15 GÜNDE NELER OLDU?

LİMAK GÖZÜNÜ TEKİRDAĞ'A DİKTİ!

Nihat Özdemir'in şirketi Limak, Akbelen'in ardından Tekirdağ'da yeni bir doğa katliamına hazırlanıyor!

Doğal alanların talanı ve devletten aldığı destekle adından sıkça söz ettiren şirketlerden biri olan Limak Çimento, Tekirdağ'ın Saray ilçesinde, duvar kaplamalarında ve süslemelerde kullanılan gnays ocağı işletmek için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na başvurdu.

Eğer proje onaylanırsa, şirket devlet ormanı içinde bulunan, 78.34 hektarlık bir alanı, yaklaşık 110 futbol sahası büyüklüğünde bir araziye maden ocağı işletmek üzere kullanacak ve proje değeri 60 milyon 403 bin TL olacak.

Projenin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporuna göre, bölgede Bern Sözleşmesi uyarınca koruma altında olan paçalı şahin, kızıl çaylak, akleylek, kara leylek gibi türler de bulunuyor.

ÇEŞME'DE GÖÇMEN TEKNESİ BATTI, 5 GÖÇMEN YAŞAMINI YİTİRDİ

Geçtiğimiz 13 Kasım günü İzmir'in Çeşme ilçesinden Yunanistan'a gitmeye çalışan göçmenlerin bindiği tekne battı, teknedeki 11 göçmenin 5'i boğularak hayatını kaybetti.

Hava koşullarının ayakta durmaya bile izin vermediği bir günde insan kaçakçılarının zorla denize sürdüğü göçmenlerin arasında 5 Suriyeli, 2 Filistinli ve 4 Afrikalı bulunuyordu ve Afrikalılardan ikisi boğularak can veren henüz 2 aylık bir bebek ile annesiydi.

Organizatörlerin para iadesi yapmamak için hem koşullara uygun olmayan ekipmanlarla hem de deniz seyahatinin mümkün olmadığı havalarda göçmenleri açık denizlere sürüyor olması batan teknelerin en önemli sebebi. Ayrıca mültecilerin koşullarının iyileştirilmemesi ve yasal haklardan mahrum bırakılması daha iyi bir gelecek arayanların riskli yollardan da olsa Avrupa'ya gitmesine neden oluyor.

Tekneden sağ kurtulan 6 kişi ise İzmir'deki Harmandalı Mülteci Geri Dönüş Merkezi'ne gönderildi. Resmi işlemlerin ardından Efrinli, Deyrezorlu ve Halepli 3 göçmen ile 1 Filistinli ve 2 Afrikalı göçmen ülkelerine sınır dışı edilecek.

Göçmenler Derneği ve Medya Hizmetleri Başkanı Deysem Siti, konuyla ilgili yaptığı açıklamada "Avukatlarının itirazı olmazsa sağ kurtulan mülteciler ülkelere gönderilecek" dedi; "Siyasi durum nedeniyle Suriyeli mülteciler ve Rojava'dan gelen mülteciler Avrupa'ya gitmek istiyor".

Kurtulanlardan 23 yaşındaki Şervan Reşo'nun annesi Şahinaz Reşo da "Çocuğumuzu Suriye'ye göndermek istemiyoruz" diye konuştu; "Yani orada kimsesi yok. Biz, ailesi hepimiz buradayız. Çocuğumun Suriye'ye gönderilmemesi için avukatlar bize yardımcı olsun."

MAFYA BOZUNTUSU, HEDEP'Lİ GERGERLİOĞLU'NU TEHDİT ETTİ!

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin, TBMM'deki grup toplantısında; "Leyla Güven, Ömer Faruk Gergerlioğlu, Figen Yüksekdağ, Can Dündar başta olmak üzere PKK'lı ve FETÖ'cülere hak ihlali kararıyla can simidi uzatan Anayasa Mahkemesi'dir" ifadelerini kullanmasının ardından Gergerlioğlu'nun cevabı gecikmedi. "Anayasayı ve Anayasa Mahkemesi'ni tanıyıp yerine oturacaksın Bahçeli" diyen Gergerlioğlu sözlerini "Vekilliğimi düşürüp 'Adalet Nöbetimde' beni Meclis'ten çıkarsa da AYM'nin 15'e o, oybirliği kararı ile Meclis'e döndüm. Hadsizliği ve zulmü yendim. Halkımızla beraber yendik. Hukuka çarpacaksın Bahçeli. Hazmedeceksin Bahçeli. Haddini bileceksin Bahçeli" diyerek sürdürdü.

Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun "Soyadımı bile doğru telaffuz edemeyen Bahçeli, Türkçe öğren de gel! Sen önce Sinan Ateş'in katilinin niye Olcay Kılavuz'un evinde çıktığını, mafya lideri Alaattin Çakıcı'yla niye hep pozlarının çıktığını açıkla" sözleri Çakıcı'nın zoruna gitmiş olacak ki sosyal medya üzerinden tehditleri gecikmedi.

Gergerlioğlu için "Densiz herif aklını başına al, sakın bir daha boyundan büyük laflar etme. Yüreği olmayan Kandil'in Meclisteki kudurmuş çakalları; yüreğiniz yetiyorsa Türkiye'nin her yerine gidip geliyorum adamsanız benim ile yüz yüze gelin. Konuşacak yüreğiniz var mı?" diyen Çakıcı onun özel affıyla çıktığından beri adeta Bahçeli'nin fedailiğini yapıyor. Bahçeli ne zaman siyasi bir polemige girse tehdit ve zorbalıkla konuya dahil olan Çakıcı daha önce de Kemal Kılıçdaroğlu'nu tehdit etmişti.

Faşist terör tehdidinin iktidar bloku eliyle yükseltildiği bu dönemde tüm demokratlar Ömer Faruk Gergerlioğlu'na sahip çıkmalı!

AYM'YE DARBE

Geçtiğimiz hafta Yargıtay'ın bir dairesi AYM'nin Can Atalay kararını tanımadı. AYM'nin Atalay'ın başvurusunu haklı bulan bu kararın altında imzası bulunan üyeleri hakkında suç duyurusunda bulundu.

İktidarın bazı sözcüleri utanmadan AYM'yi "Yargısal aktivizm" içinde olmakla suçladı. Bu yaklaşımın iktidar cenahının ve bizzat Yargıtay'ın aktivizmini gizlediğini biliyoruz. Bu hamle birçok hedefe birden sahip.

Daha otoriter bir anayasaya meşruluk sağlama adımı

AYM'ye yönelik bu hedef gösterme ve yıpratma kampanyasının arkasında yeni anayasa girişiminin yattığını ve bu girişimi meşrulaştırmanın bir aracı olarak bu "yargısal krizin" kullanıldığını kavranamaması. Bu, durduk yere gerçekleşen bir "darbe" değil, Hayatın olağan akışı içerisinde gündeme gelen bir kriz de değil. Bu Türk usulü başkanlık sisteminin doğal sonucu olan bir tartışma da değil. Bu, Türk usulü başkanlık mekanizmasının mevcut yargısal sistem üzerindeki denetimini yeterli görmeyen iktidar ittifakının koordineli eyleminin ürünü olan bir müdahale.

Demokrasinin kökünün kazınması girişimi

Bu krizin iktidar tarafından çıkartıldığını ve özünde demokrasinin kökünün kazınması tiyatrosunun önemli bir perdesi olduğunu görmek zorundayız. Ayrıca yakın geçmişin çok önemli değişikliklerinin hafızalardan silinmesi gerekiyordu. Darbecilerin yargılanabileceği, Kürt sorununda çözüm yönünde adım atılabileceği, referandumda vatandaş lehine düzenlemelerin yapılabileceği gibi radikal süreçler hafızalardan silinmeli. 2010 referandumunda elde edilen bireysel başvuru hakkı da bu kazanımlardan birisi.

Düne reset yarına göz korkutma

Evet AYM'ye bireysel başvuru hakkı, darbeci Kemalist bürokratların yargılanabileceği olgusu, bu talepler için yüz binlerce insanın kitlesel hareketinin inşa edilebileceği gerçeği de yakın tarihin hafızalardan silinmesi gereken öğleleri arasında. AYM'nin elindeki bireysel başvuruları değerlendirme, kanunların yapılışını denetleme, yargılama süreçlerindeki haksızlıkları açığa serme gibi, iktidardan biraz da olsa mesafeli her özerk karar alma alanı, iktidar ittifakı açısından yakın tarihin demokratik kazanımlarına yapılan göndermelerdir. Bu, elbette ki esas olarak bugün ve yarın iktidarın atmak istediği adımların önünde devlet bürokrasisi, yasama, yargı, yürütme arasındaki ilişkiler bağlamındaki son engellerden birisidir.

AYM budandığında hem hafızaya "reset atmak" için çok önemli bir iktidar avantajı oluşacak hem de AYM'nin devleti değil yurttaşları

savunmayı aklına getirerek arada sırada aldığı olumlu kararlarla iktidar blokuna çelme takma olasılığı ortadan kalkacak. Dezonfarmasyon yasası, rant alanlarına ilişkin düzenleme, Kobanê davası gibi sayısız başlık AYM'nin gündemine gelecek. Devlet heyetinin Öcalan'la görüşmeler yaptığı koşullardan Demirtaş'ı övmenin yasal açıdan tehlikeymiş gibi kodlandığı koşulları yeterli görmeyen iktidar bloku, Erdoğan'ın AYM ve Yargıtay arasında hakem rolü oynuyormuş gibi yaptığı ama esasen Yargıtay'ı desteklediği yeni dönemin hedefinde, her alandaki krizin sorumluluğunu AYM'ye atarak Türk usulü başkanlık rejimine uygun bir "anayasa" inşa etme arzusunun açığa vuruyor.

İktidar ittifakı için demokrasinin kırıntısı dahi büyük bir tehlike. Bu hem bu ittifakın hedeflerinin korkunçluğunu hem de kırılabilirliğinin seviyesini gösteriyor. Yoksa Anayasa'nın 153'üncü maddesi açık bir şekilde şunu söylüyor: "Anayasa Mahkemesi kararları kesindir. Kararlar Resmi Gazete'de hemen yayımlanır ve yasama, yürütme, yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar."

Bir kez daha 2010 referandumu hakkında

Herkesi bağlaması gereken AYM hükümlerine bir başka yüksek yargı organı, ben anayasanın tanımladığı çerçeveye uymam diyerek ayak diyor. Bunu kendi kendisine yapmadığı açık. Hukuki bir kaygı güdümediği de açık. Buradan 2010 referandumuyla elde edilmiş büyük bir kazanım olan anayasaya bireysel başvuru hakkına yönelik, hatta bu hakkı da aşarak AYM üyelerine yönelik cüretkar bir saldırı var. Bu saldırı, iktidarın bu saldırı sırasında takındığı tutum, gerekli görüldüğü her seferinde AYM kararlarının tanınmayabileceği yönünde güçlü bir eğilim oluşturuyor.

Yeni anayasa değil, demokrasi!

Bu yüzden eski anayasa kitapçığıyla gezen Kemalistler gibi değil ama aşırı sağcı bir iktidar blokunun kanun tanımaz bir düzeni inşa etmesi anlamına gelecek olan yeni anayasa tartışmalarıyla vakit kaybederek de değil, şimdi, şu anda, elimizdeki kazanımlara göz bebeğimiz gibi bakmak anlamına gelecek bir mücadeledir önemli olan. Amnezi muhalefete musallat olmuş görünüyor. Hafızamızı canlandırmak ve demokratik haklarımıza yönelik saldırılara karşı yan yana durarak mücadele etmek zorundayız. Yargı alanındaki krizden çıkmak ve demokrasinin hayatımıza dahil olması için yeni anayasa tartışması açanlara yanıtımız net olmalı: "Yargısal krizi bilerek çıkarttınız! Demokrasi için ise yeni anayasaya gerek yok, mevcut anayasa ve yasalarda olan demokratik hükümleri uygulayın yeter. Örneğin hasta tutsakları, Demirtaş'ı, Kavalı'yı, Çiğdem Mater'i, suçsuz bir şekilde hapiste yatan insanları serbest bırakmakla işe başlayabilirsiniz."

BU DAVANIN PEŞİNİ BIRAKMAYACAĞIZ

Hrant Dink'in katili Ogün Samast'ın tahliyesi büyük infial yarattı. Aralarında DSİP üyelerinin de bulunduğu pek çok kişi Ermeni gazetecinin katledildiği eski Agos ofisi önüne giderek bu durumu protesto etti.

Oysa Ogün Samast, cinyeti işlediği sırada 18 yaşından küçük olduğu için 22 yıl hapis cezası almıştı ve bunun üçte ikisini çektikten sonra serbest bırakılacağı biliniyordu.

Hapiste bir gardiyanın boğazına bıçak dayadığı için ek ceza aldı. Bu 5 yıllık cezanın 2 yılını yattıktan sonra iyi halden tahliye edildi.

Toplamda 16 yıl 10 gün hapis yatmış ve çıkmış oldu.

Bu tahliyeye protestoların önemi, Hrant Dink suikastı davasındaki acı gerçekleri tekrar gündeme taşımış olmasındır.

Eğer tetikçi, Dink ailesinin talep ettiği gibi "silahlı örgüt üyeliği" ve "anayasayı ortadan kaldırma" suçlarından yargılsaydı, uzun yıllar

çeriden çıkamazdı. Fakat Yargıtay bu talepleri kabul etmedi, basit örgüt üyeliği suçlamasını esas aldı. Sonrada bu dosyayı rafa kaldırıp zaman aşımına uğramasını sağladı.

Sadece tetikçi bir el tarafından korunmadı. Cinayete ortak olan Fetullahçı polisler haklı olarak cezalandırılırken, Hrant'ı hedef gösterenler, suikastı adım örenler, bildiğimiz adıyla Ergenekon çetesine hiç dokunulmadı.

Tahliye protestoları sonrası, ortaya tetikçi Samast hakkında düzenlenen FETÖ üyeliği iddianamesi atıldı. Şimdi açık ki bu çerçevede tetikçiyi yeniden hapse atacaktı. Ama bu arada devletin ihtiyaç duyduğu bir resmi tarih yazacaklar.

Bir takım devlet görevlilerini içeri tıkıp, öldür diyenler yargılanmadığı sürece Hrant Dink için adalet sağlanamayacak.

HİZBULLAH NEDİR?

HASAN NASRALLAH KİMDİR?

SELİM DERİNGİL

Hizbullah nedir?

Lübnan dertli bir ülke. Yıllardır, belki de 1946'da Fransız sömürgecilikinden kurtulduğundan beri çözemediği yapısal sorunları var. Ülkede devletin resmen tanıdığı on sekiz (18) ayrı etnik ve dini grup mevcut. Bu çok renklilik aslında çok olumlu bir vasıf, ancak Lübnan tarihinde değişik etnik ve dini grupların (Sünni-Şii, Maruni Hristiyan-Dürzi) birbiriyle uzlaşmayan gündemleri devletin zayıf kalmasına neden olmuş. Zaten bir devletin en temel görevlerinden biri vatandaşlarını dış saldırılara karşı korumaktır. Lübnan'da bu görevi devlet değil Hizbullah adında, dünyada bazı devletlerin "terör örgütü" ilan ettiği bir örgüt üstlenmiş durumda.

Hizbullah'ı "örgüt" olarak tanımlamak aslında çok yetersiz. İran devriminden sonra militan bir Şii parti olarak kurulan Hizbullah o zamandan beri Lübnan'da en etkin siyasi ve askeri güç durumunda. Lübnan meclisinde (çalıştığı zaman 128 milletvekili olan) 15 milletvekilleri var. İsrail'den gelen sürekli saldırı tehditlerine karşı ülkeyi koruyan da Lübnan ordusu değil Hizbullah'ın silahlı gücü. Lübnan ordusu hâlâ Vietnam savaşından kalan helikopterleri kullanıyor. Ordusunun resmi rakam olarak tüm mevcudu 60,000. Ancak askerin kontratlı çalıştığı ve son ekonomik krizden sonra birçoğunun "istifa ettiğini" hatırlamak gerek.

Hizbullah'ın İran'dan çok yoğun destek aldığı ve silah, mühimmat ve teknik donanım olarak İran'dan beslendiği de bir gerçek. Devlet dışı silahlı güç olarak dünyanın en büyüklerinden biri. Uzun menzilli güdümlü füzeleri İsrail'de hedeflere ulaşabilecek menzile sahip. Birçoğu Suriye'de savaş deneyimi edinmiş 20,000 savaşçısı var (sayı tabii kesin değil, kendileri 100 bin savaşçısı olduğu iddiasındalar). Hizbullah'ın İsrail için Hamas'dan çok daha büyük bir tehdit oluşturduğu açık, zaten İsrail'in bölgede çekindiği tek güç onlar.

İsrail'e karşı "Direniş Cephesi" (Mukawama) hareketinin simgesi haline gelmiş, hareketin zirvesindeki isim ise Hasan Nasrallah. Irak ve Yemen'de Amerika'ya karşı savaşan kadroların birçoğunu Hizbullah eğitmiş. Arap Baharı'ndan sonra Sünni Müslüman Kardeş'lere yakın Hamas ile Şii Hizbullah'ın, zaman zaman soğuk olan ilişkileri ısınmış ve Hamas'ın

Lübnan'da Hizbullah mitingi

silahlı kadrolarını Hizbullah eğitmeye başlamıştır.

Hasan Nasrallah kimdir?

31 Ağustos 1960 doğumlu Hasan Nasrallah, Beyrut'un güneyinde sakinlerinin çoğunluğu Şii olan fakir bir mahallede doğar. 1976 yılında Irak'ta ünlü bir Şii alim olan Ayatollah Al Sadr'ın Qom medresesinde eğitim gördükten sonra 1979'da Lübnan'a döner. Lübnan on beş yıl (1975-1990) sürecek olan iç savaşla çalkalanmaktadır. Hasan Nasrallah 1982'de Hizbullah partisine katılır ve adeta başdöndürücü bir siyasi yükselişle 1993 yılında partinin Genel Sekreteri olur. Bu yükselişin nedeni kendi siyasi becerisi kadar İran'ın desteğini almasıdır. Din adamından daha çok siyasi ve özellikle askeri stratejist olarak nam yapan Nasrallah, Hizbullah'ın silahlı kadrolarını İran Devrim Muhafızları eğitimcilerinin denetiminde profesyonelleştirir, uzman kadrolar haline getirir. Gerilla savaş taktiklerinde Vietnam'ı örnek alır. 13 Eylül 1997'de oğlu şehid olur ve Nasrallah kendi çocuğunu feda etmeye hazır bir lider olarak imajını pekiştirir.

İsrail'in Temmuz 2006'da Lübnan'ı işgali, Hasan Nasrallah'ın Lübnan'da en güç-

lü önder olarak öne çıkmasına neden olmuştur. Otuz altı gün süren savaşta İsrail Lübnan'a 7000 bomba atar, buna karşın Hizbullah İsrail'e 4000 roket ateşler. Her iki taraf da zafer ilan eder, ancak Hasan Nasrallah Lübnan kamuoyunun gözünde kahraman olur.

İsrail, güney Lübnan'da 855 kilometreka-relik bir bölgeyi 2020 yılına kadar işgal etti. Bölgeden çekildiklerinde Hizbullah bu gelişmeyi kendi zaferi olarak ilan etti. Savaşın Lübnan'a maliyeti çok yüksektir: 1225 ölü (sivil ve asker), 4000 yaralı ve Lübnan altyapısının tarumar oluşu.

Bugün Lübnan'ın ve bölgenin kaderi Hasan Nasrallah'ın iki dudağı arasında. "El Seyyid" her an İsrail'in kuzeyinde bir ikinci cephe açabilir. Ancak 2006 savaşındaki yıkımının anıları halen çok taze. Ayrıca zaten ekonomisi perişan bir halde ve altyapısı hemen hemen yok mertebesinde olan Lübnan savaşı kaldıracabilecek durumda değil. 218 kişinin ölümüne neden olan 4 Ağustos 2020 patlamasının enkazı halen kaldırılmadı. Hasan Nasrallah bunun bilincinde. Hamas saldırısından sonra ilk konuşmasında (3 Kasım) Nasrallah, 7 Ekim "Aksa Tufanı" hareketinin "tümüyle Filistin halkının kahramanca

direnişi" olduğunu vurguladı, "Bizim haberimiz yoktu" dedi ve Amerika'ya yönelik, "bu hareketin arkasında bizim ve İran'ın parmağını aramayın" uyarısını yaptı. "Bize 'savaşa neden girmiyorsunuz' diye soranlara cevabım şudur" dedi, "Biz zaten 8 Ekim'den beri savaşın içindeyiz, 56 ölümlü var."

Her an savaş haberi alma tedirginliğini yaşayan Lübnan, konuşmadan sonra bir nebze nefes aldı. Ancak Nasrallah konuşmasını "Her türlü ihtimalin her zaman açık olduğunu" belirterek bitirdi.

Hasan Nasrallah'ı sevmeyen çoktur. Lübnan'ın en geniş halk hareketi olan 2019 direnişine saldıran Şii milisler unutulmadı. "El Seyyid"i eleştirmeye cüret eden Şii yayıncı, yazar, aktivist Lokman Slim öldürüldü. Hizbullah'ın silahlı gücünü kendi devletine karşı bir şantaj unsuru olarak kullandığı da bir gerçek. Ancak İsrail ve Amerika'ya karşı sağlam duruşuna da saygı duymamak olanaksız. Kara cüppeye ve kara sarığa bakarak kolaycı önyargılara kapılmamak gerek. Din adamı kimliğinin yanısıra (belki daha da fazla), Hasan Nasrallah müthiş bir politikacı ve olağanüstü yetenekli bir taktik adamı.

ARJANTİN'DE SERT SAĞCI JAVIER MİLEİ BAŞKANLIĞI KAZANDI

CHARLIE KIMBER

Arjantin'deki başkanlık seçimlerini Javier Milei'nin kazanması, düzen karşıtı kurtarıcılar olarak ortaya çıkan aşırı sağcı figürlerin devrinin henüz kapanmadığını gösteriyor.

Mevcut maliye bakanı Sergio Massa'nın yüzde 44 oyu-na karşılık oyların yüzde 56'sını alan Milei devlet harcamalarını kısmak ve kullanılmış insan organları için bir serbest pazar yaratmak istiyor.

Kampanyası, harcamaları gayri safi yurtiçi hasılanın yüzde 15'ine kadar kesmeye ve bu yolla devlete "elektirikli testere" kullanma vaadine odaklanmıştı. Bu, milyonlarca kişinin bel bağladığı sağlık ve yoksullukla mücadele programlarının büyük bölümünün kaldırılması anlamına geliyor.

Milei ayrıca yükselen enflasyonla başa çıkmanın bir yolu olarak ekonomiyi "dolarize" etmek de istiyor. Ülkede yıllık fiyat artışları Ekim ayında yüzde 143'e ulaştı. Eğer bu gerçekleşirse, ülke Arjantin pesosundan vazgeçecek ve para birimi olarak ABD dolarını kullanacak. Bu da Washington'un ekonomiyi etkin bir şekilde yöneteceği anlamına gelir.

Seçim kampanyası sırasında Milei kürtajın yasaklanmasını da destekledi ve insan organlarının satışının yasallaştırılması çağrısında bulundu. Bir noktada Arjantin'in sorunlarının, tüm erkeklerin oy hakkı kazandığı 1916 yılına kadar geri götürülebileceğini bile söyledi - Milei, 1976-1983 yılları arasında 30 bine yakın insanı öldüren ya da "kaybeden" askeri diktatörlüğü savunuyor.

Seçilmiş başkan olarak ilk gününde ulusal petrol şirketi YPF'nin yanı sıra devlet televizyonu ve radyosunu da özelleştirme sözü verirken "Özel sektörün eline geçebilecek her şey özel sektörün eline geçecek" dedi.

Bu iğrenç figürün kazanmasının tek nedeni, rakibinin işçilerin ve yoksulların yanında duracağına dair verdiği sözlere ihanet etmiş olmasıdır. Massa, 1946'dan 1955'e kadar başkanlık yapan Juan Peron'un popülizmine dayanan Peronist partiden geliyor. Peronizm sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmak istediğini söylüyor ve "ulusal çıkar" yani milliyetçilik kamufajını kullanıyor. Ancak sınıf çıkarları bastırılamaz ve Massa zenginlere hizmet ederken bedelini yoksullara ödemiş oldu. Bankacılar ve ABD emperyalizmi onu destekledi, ancak birçok sıradan insan onu düşmanları olan bir devletin temsilcisi olarak gördü.

2018'den bu yana yoksulluk nüfusun yüzde 27'sinden yüzde 40'ına yükseldi. İşçi ücretleri çöktü. İş sözleşmesi olmayanların ücretleri 2016'dan bu yana neredeyse yarı yarıya düştü.

Asıl mücadele şimdi sokaklarda ve işyerlerinde yaşanacak. Enflasyonun bu yılın sonuna kadar yüzde 210'a ulaşacağı tahmin ediliyor. Ülkenin, Arjantinlilerin "el hiper" dediği, 1980'lerin sonunda ülkeyi kasıp kavuran hiperenflasyona sürüklenmesi de mümkün.

Bu süreçte işçilerin ve yoksulların mücadelesi çok önemli olacak. Nitekim, Milei'nin şu anda iddia ettiği kadar güçlü olmadığını gösterecek olan da onlardır

BATI GAZZE'DEKİ SAVAŞIN SONUCUNDAN KORKUYOR

ALEX CALLINICOS

Gazze'deki savaş sadece Orta Doğu'da bölgesel bir krizin işareti değil. Bu, dünya çapında gelişen çatlakları daha da derinleştiren küresel bir kriz. *Foreign Policy* (Dış Politika) dergisindeki ikna edici bir makale bunu dile getiriyor.

Foreign Policy, genellikle politika entelektüellerinin ABD'nin küresel hegemonyasının karşılaştığı çeşitli zorlukların üstesinden gelmek için nasıl bir strateji izlemesi gerektiğini tartıştığı bir alan. Bu makalenin yazarı Stephen Walt, Harvard Üniversitesi'nde profesör, yani içeriden biri. Ama aynı zamanda uzun süredir ABD dış politikasını eleştiriyor.

Walt, Uluslararası İlişkiler akademik disiplini içinde gerçekçilik ekolünden. Bu ekolün destekçileri, uluslararası sistemin, tek tek devletlerin kendi çıkarlarının peşinde koştuğu ve yalnızca kendilerine uygun olduğunda işbirliği yaptığı anarşik bir siyasi düzen olduğunu savunuyor. Justin Rosenberg ve benim gibi Marksistlerin uzun süredir söylediği üzere, küresel sermaye birikimi sürecinde devletler arasındaki bu rekabetin kökenlerini fark etmeyi beceremiyorlar.

Gerçekçi olmanız, illa savaş çıkırtkanı olmanızı gerektirmiyor. Walt, daha ünlü bir gerçekçi akademisyen olan John Mearsheimer ile birlikte 2003 yılında George W. Bush yönetiminin Irak'ı işgal etme planlarını eleştiren bir makale yazmıştı. Ayrıca birlikte Washington'un İsrail'e verdiği desteğin İsrail lobisinin siyasetteki etkinin sonucu olduğunu (bence yanlış bir şekilde) savunan bir kitap da yazdılar.

Walt ayrıca makalede ifade ettiği şekliyle "ABD ve NATO'daki müttefiklerinin... Ukrayna'da Rusya'ya karşı bir vekalet savaşı yürütmesinin" iyi bir fikir olmadığını düşünüyor. Hamas İsrail'e saldırmadan önce "savaşın iyi gitmediğini" ve Ukrayna'nın taarruzunun başarısız olduğunu belirtiyor. Bu arada Joe Biden yönetimi "Çin'e karşı bilfiil bir ekonomik savaş" yürütmekte ve İsrail ile Birleşik Arap Emirlikleri ve Bahreyn arasındaki Abraham Anlaşmaları'na Suudi Arabistan'ı da dahil etmeye çalışmakta.

Walt, Lübnan ve İran'ı kapsayacak şekilde yayılmasa bile savaşın "ABD liderliğindeki Suudi-İsrail normalleşme çabalarının tekerine çomak soktuğunu" belirtiyor. Bu aynı zamanda Washington'ın dikkatini ve kaynaklarını ABD hegemonyasının en büyük rakibi olan Çin'den uzaklaştırıyor.

Dahası, "Gazze'deki çatışma Ukrayna için bir felaket." ABD Temsilciler Meclisi'nin kontrolünü ele geçiren Cumhuriyetçi sağ, Kiev'e askeri ve mali yardım yapılmaya devam edilmesi konusunda zaten şüpheliydi. Üstelik artık İsrail, Gazze'yi yok etmek için kullandığı, ABD tarafından sağlanan mühimmat konusunda Uk-

Netanyahu ve Biden

rayna ile rekabet edecek. Pek çok üye ülke Almanya'nın İsrail'i kayıtsız şartsız desteklemesinden rahatsız olduğu için "bu Avrupa Birliği açısından da kötü bir haber."

Walt son olarak şunu belirtiyor: "Batı için kötü haber ama tüm bunlar Rusya ve Çin için çok iyi haberler. Onların bakış açısında göre, ABD'nin dikkatini Ukrayna ve Doğu Asya'dan uzaklaştıracak her şey makbul, özellikle de tribünde oturup hasarın birikmesini izleyebildikleri zaman... Savaş aynı zamanda Moskova ve Pekin'in eline, uzun süredir ABD liderliğindeki sistemin karşısında destekledikleri çok kutuplu dünya düzeni konusunda kolay bir sav veriyor."

Halihazırda ABD'nin kendilerini Rusya ve Çin'e karşı tugay haline getirme çabalarına direnen Küresel Güney'deki devletlere gelince, "normlar, kurallar ve insan hakları konusundaki gevezeliklerimize pek aldırış etmeyeceklerini tahmin etmeliyiz. Daha fazla devletin Çin'i Washington'a karşı faydalı bir denge unsuru olarak görmeye başlamasına şaşırmanın."

İlginç olan, Washington, Berlin, Paris, Tokyo ve Londra'daki siyasi liderlerin, bu durumun kendileri için ne kadar kötü sonuçlar doğurduğu konusunda çok az fikri varmış gibi görünmesi. ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken, geçen hafta G7 dışişleri bakanları toplantısından şöyle bir tweet attı: "G7 her zamankinden çok birlik içinde. Rusya'nın Ukrayna'daki savaşını kınamak, İsrail'in uluslararası hukuka uygun olarak kendisini savunma hakkını desteklemek ve kurallara dayalı bir uluslararası düzen sürdürmek konusunda birlik içindeyiz."

G7 kendisini "önde gelen sanayi ülkeleri" olarak tanımlıyordu ama artık Çin'in en büyük imalat üreticisi olması sebebiyle bu kulağa çok boş geliyor. Ve "kurallara dayalı uluslararası düzen"lerinin, egemenliğini sürdürme mücadelesi veren Batılı emperyalist bir blok olduğu her zamankinden daha açık.

Çeviri: Irmak Yavral

İSRAİL'İN YALANLARI VE GERÇEKLER

ÖZDEŞ ÖZBAY

7 Ekim'den bu yana İsrail'in Gazze saldırılarında öldürülen Filistinlilerin sayısı 13 bini geçti. Bu sayının beş bin kadının çocuklar oluşturuyor. Batı Şeria'da İsrail ve paramilitar yerleşimci saldırılarında öldürülen Filistinli sayısı da 200'ü aşmış durumda.

İsrail tüm dünyanın gözünün içine baka baka yalanlar söylüyor ve bir soykırım politikası izliyor. Açık ki Hamas'ın merkezi dediği Gazze'nin kuzeyini boşaltma hedefi sadece kuzeyle sınırlı değil. "Normale dönüşü" ve hatta evlerini terk edenlerin geriye dönüşünü engellemek için tüm altyapıyı, konutları, tarlaları, okulları ve hastaneleri de yok ediyor. Gazze'de hayatın yeniden başlamasını imkânsız hale getiriyor. İsrail'in, Gazze'nin kuzeyinden sonra kara birlikleriyle güneye yöneleceği de ortada. Gazzelileri zorla, bir daha geri dönmek üzere Mısır'a sürmeyi başaracak olursa sıranın Batı Şeria'ya geleceği de kesin.

İsrail elbette soykırım uygulamakta olduğunu da, topyekun Filistinlilerle savaştığını da, Batı Şeria'da benzer bir saldırı planladığını da kabul etmiyor. Aksine terör örgütleriyle mücadele ettiğini, Filistin'le dayanışmanın antisemi-

tizm (Yahudi düşmanlığı) olduğunu ve İsrail devletinin var olma hakkını koruduğunu anlatıyor.

Batı medyasında da destek bulan bu iddiaların her birine yanıt vermek son derece önemli.

Terör nedir? Terör örgütü kimdir?

Terör kavramı politik bir amaç doğrultusunda halk arasında veya devletin yöneticileri arasında gerçekleştirilen şok edici, korkutucu şiddet olayları anlamında kullanılır. Geçen hafta Terry Eagleton'ın hatırlattığı üzere terör kavramı ulus devletlerin doğuş sürecinde burjuva Fransız Devrimi sırasında ortaya çıkmıştı: "Fransız Devrimi'nin öncüleri Danton ve Robespierre döneminde terörizm aslen devlet teröründen doğmuştu. Bu terör, muhaliflerin iktidara değil, devletin düşman saydıklarına uyguladığı şiddetti."

Daha sonra terör, hanedanlara ve üst düzey devlet yetkililerine karşı suikast eylemleri şeklinde "devrimci" terör eylemleri olarak kullanıldı. Ancak bu dönemde henüz "terör örgütü" kavramı icat edilmemişti. Terör, devrimci şiddet eylemleri içerisinde tanımlanıyordu. Lenin ve Troçki gibi devrimci Marksistler bu tarz eylemlerin sosyalist bir

devrime yol açamayacağını çünkü işçi sınıfının kitlesel ve kolektif eylemliliğine dayanmadığını söylüyorlardı. Elbette devrim şiddeti gerekli kılabilirdi ama bu dar bir grubun bireysel terör eylemleri şeklinde değil kendisini bir sınıf olarak örgütleyen işçi hareketinin kolektif eylemi olduğunda anlamlı ve başarılı olabilirdi.

Terör eylemleri sonraki on yıllarda ulusal kurtuluş hareketlerinin en önemli mücadele yöntemi haline geldi. İrlanda Kurtuluş Örgütü, Cezayir'in Ulusal Kurtuluş Cephesi ve daha birçok işgal karşıtı örgüt kafelerde, barlarda, meydanlarda sivilleri de hedef alan terör eylemleriyle hem iktidarları sarsıyor hem de bu eylemler aracılığıyla toplumun ulusal sorunu konuşmasını sağlamayı amaçlıyorlardı. Filistin direnişi de Filistin Kurtuluş Örgütü kurulduğundan beri aynı yöntemleri kullandı.

Terör örgütü kavramı ise çok daha yakın tarihlerde, rejim veya işgal karşıtı hareketleri insansızlaştırmak ve salt şiddetten ibaret gruplar olarak göstermek amacıyla icat edildi. Ayrıca insanlık dışı gruplar olarak gösterildikleri için de teröristlere karşı her türlü şiddet ve devlet terörü meşru kabul edilmiş oluyordu.

Özetle, terör eylemleri denilen politik şiddet eylemleri bir gerçeklik. Üstelik bu yöntemi en fazla, en acımasız şekilde kullanan da devletler oluyor. Ancak ‘terör örgütü’ diye bir şey yok. Eğer terör eylemlerine başvuran örgütlere terör örgütü denecek olursa tüm devletler kaçınılmaz olarak terör örgütü tanımına girerdi, çünkü egemen sınıfın şiddet ağıtı olan devlet her zaman büyük çoğunluğu baskı altında tutmak için sistematik şekilde ve politik amaçlar doğrultusunda şiddet kullanıyor. Marksizm açısından yaklaşınca da terörü kullansın veya kullanmasın, hareketlerin sınıfsal ve politik içeriği onları tanımlamamızı sağlar; faşist hareket, siyasal İslami hareketler, ulusal kurtuluş hareketleri ve benzeri.

Bu perspektiften baktığımızda Hamas bir ulusal kurtuluş örgütüdür ve meşruiyetini sadece silahlı direnişinden veya zaman zaman kullandığı terör saldırılarından değil politik ve toplumsal örgütlenmesinden de sağlıyor.

Filistin’le dayanışma eylemleri antisemitizmi mi büyütüyor?

Avrupa’da milyonlarca kişi Filistin’le dayanışma eylemleri için sokağa indi. Son yılların en büyük savaş karşıtı eylemleri gerçekleşiyor. Bu eylemlerle eş zamanlı olarak Fransa ve Almanya’da sinagoglara yönelik saldırılar ve antisemit paylaşımlar da oluyor, ancak bunları yapanların sokağa inen savaş karşıtları olup olmadığı belli değil. Batı basını bu iki gelişme arasında kanıtızsız bir şekilde ilişki kuruyor. Yani sanki antisemitizm yokmuş, Filistin eylemleriyle yükselmiş gibi yorumlar yapılarak eylemleri yasaklamak gerektiği konusunda baskı yapılıyor.

Oysa sokağa inen kitleler bariz şekilde birbiriyle dayanışma içerisinde olan ırkçılık karşıtı bir hareket oluşturmuş durumda. Müslümanlar, Araplar, göçmenler, siyahlar ve Yahudi savaş karşıtları omuz omuza sokaklarda, İsrail’in saldırganlığını protesto ediyor. Öte yandan Avrupa’nın aşırı sağ ve faşist hareketi çok net bir şekilde İsrail’i savunan açıklamalar yapıyor.

Çok uzun zamandan beri, Avrupa’da faşist hareketin hedefi olan Yahudilerin yerini göçmenlerin aldığı analizleri yapıyordu. Bugün Fransız, İngiliz veya Alman faşizmi için birincil düşman Yahudiler değil. Eskiden Yahudilerin dünyayı yönettiği ve ülkeleri ele geçirdiği komplo teorisi faşizmin antisemit propagandasının ana kuramıydı. Bugün ise “büyük yer değiştirme” (the great replacement) teorisi etrafında İslamofobi en yaygın komplo teorisi haline geldi. Bu teoriye göre, göçmenler Batya göç ederek ve çok çocuk yaparak Batı medeniyetini çökertiyor ve birkaç on yıl sonra beyazlar azınlıkta kalırken Müslüman Araplar, Afrikalılar çoğunluğu oluşturacak. Nüfus böylece yer değiştirmiş olacak ve beyazlar kendi topraklarında ikinci sınıf insan haline gelecek!

Bu nedenle Avrupa aşırı sağ ve faşizmi için Arap/Müslüman göçünün engellenmesi birincil hedef durumunda. Dolayısıyla, İsrail’in bu “geri kalmış” Ortadoğulu halklarla mücadele eden müttefik bir devlet olarak “desteklenmesi gerekiyor”. İsrail’in ırkçı ve şiddete dayalı politikaları aşırı sağın bu yöntemleri meşru olarak görüyor olmasından dolayı da destek buluyor. Böylece İsrail, faşizan uygulamaları meşrulaştıran bir devlet durumuna dönüşüyor.

Bu ilişkinin en açık örneği geçtiğimiz hafta Paris’te gerçekleşen Antisemitizm karşıtı yürüyüşte görüldü. Fransa’nın sağcı ve solcu eski başkanları, neredeyse tüm büyük siyasi partileri ve Marine Le Pen ile faşist Ulusal Birlik Partisi bu yüz bin kişilik yürüyüşte bulundu. Bir başka aşırı sağcı, göçmen karşıtı bir Yahudi olan Eric Zemmour da yürüyüşteydi. Fransız faşistlerinin ve aşırı sağının “antisemitizm karşıtı yürüyüş” adıyla düzenlenen gösteride İsrail ile dayanışmış olması, buna karşılık Fransa’da yüzbinlerce göçmen, Müslüman, Afrikalı ve Yahudi’nin İsrail’e karşı sokaklarda buluşması saflaşmayı açıkça ortaya koymuş oluyordu.

Benzer bir durum Londra’da da yaşandı. Filistin’le dayanışmak için sokağa inen bir milyona yakın gösterici aynı gün Birinci Dünya Savaşı’nın sona erdiği günün kutlamala-

rı dolayısıyla savaş gazileri ile birlikte sokağa inen faşist İngiliz Savunma Birliği ve faşist liderleri Tommy Robinson’ın tepkisiyle karşılaştı. Robinson’ın faşistleri iki grubun karşılaşmasını engelleyen polisle çatıştı ve 100’den fazla kişi gözaltına alındı. Bunun üzerine Robinson “Terörist örgütler, bayrakları ve pankartları sokaklarımızda dalgalanıyor, cihat çağrısı yapıyor ve kimse tutuklanmıyor ama elinde İngiliz bayrağı olanları gözaltına alıyorlar” diye tepki göstererek Filistin’le dayanışanları terörist ilan etti.

Başka bir benzer durum da Almanya’da yaşandı. Filistin’le dayanışma eylemleri antisemit olmakla itham edilirken içerisinde Nazi grupların da yer aldığı ırkçı parti AfD gösterilere karşı çıktı ve Yahudi karşıtı yabancılara Alman vatandaşlığı verilmemesi önerisine destek verdi.

Devletin var olma hakkı mı, halkların kendi kaderini tayin hakkı mı?

Dünyanın dört bir yanında Filistin’le dayanışma eylemlerinde atılan “Nehirden denize Filistin’e özgürlük” sloganı İsrail yanlısı çevreler tarafından antisemit olmakla suçlanıyor.

Bu suçlamaya kanıt olarak iki temel iddiayı ileri sürüyorlar. İlki, bu sloganın Yahudileri yok etmek anlamına geldiği iddiası. İkincisi ise bu sloganın İsrail’in var olma hakkını tanımayan olduğu iddiası. Bu iddialara iki kısa yanıt vermek mümkün. İlk iddia yanlış, ikincisi ise doğrudur.

İlk iddia hakkında en iyi yanıt bizzat ABD’li Yahudi öğrencilerden geldi. Avlaremos tarafından Türkçeye çevrilen mektupta Yahudi öğrenciler şöyle diyordu:

“Nehirden denize, Filistin özgür olacak” sloganı Yahudilerin Filistin’den zorla çıkarılması ya da yaygın olarak yanlış anlaşıldığı gibi ‘Yahudileri denize dökme’ çağrısı değildir. Bunun yerine Gazze’de, Batı Şeria’da ve Yeşil Hat içinde yaşayan tüm Filistinlilere yönelik baskının sona erdirilmesi çağrısıdır. Filistin’in tamamının özgürleştirilmesi devrimci bir değişim gerektirmektedir: Bu topraklardaki Yahudilerin yok edilmesi değil, bu toprakları işgal eden apartheid rejiminin tamamen ortadan kaldırılması.”

Evet, özgür Filistin sloganı tek devletli çözümü savunuyor ama Yahudilerin yok edilmesi veya sürülmesini değil özgür, demokratik, laik bir Filistin’de tüm yurttaşların eşit olduğu ve ırk ayrımcılığının var olmadığı bir Filistin’i savunuyor.

İkinci iddiaya gelince: Devletlerin var olma hakkı diye bir hak söz konusu olamaz. Bu, tarih dışı ve tamamen uydurma bir hak tanımıdır.

Devletler birkaç bin yıldan beri vardır ve tarihin başından beri var olup bugüne gelebilmiş tek bir devlet dahi yoktur. İlelebet yaşayacak olan bir devlet de mümkün değildir. Devletler, içerisinden yükselttikleri toplumların yapısına ve dış koşullara göre sürekli olarak değişirler. Yıkılır, rejim değişikliği yaşar, sınırlarını değiştirirler, isimleri değişir veya bambaşka bir şeye dönüşürler.

Devletlerin var olma hakkı, kendine hukuk alanında yer bulan bir hak tanımı değildir. Ancak uluslararası hukukta yer alan bir başka hak var: Halkların kendi kaderini tayin hakkı.

İsrail rejiminin var olma hakkını savunanlar zaman zaman bu hak tanımına da başvuruyor. Oysa Bolşeviklerin, Ekim Devrimi öncesinde dünyanın gündemine taşıdıkları “kendi kaderini tayin hakkı”, o dönemde işgal altında tutulan ülkelerde yerli halkların kendilerini kendi istedikleri şekilde yönetmesi anlamına geliyordu. İngiliz işgalcilerin siyahları sürüp Güney Afrika’da bir işgal devleti kurmasını değil aksine siyahların beyaz işgalci ile yaşamak isteyip istemediğine karar verebilmesi anlamına geliyordu.

Filistin özelinde de bu hak, Filistinlilerin kendi kaderini tayin hakkı anlamında, işgalci İsrail devletine ve İsrail’in resmi ideolojisi olan ırkçı siyonizme karşı bir hak olarak tanımlanabilir.

BERLİN’DEN AMSTERDAM’A, PARİS’TEN LONDRA’YA:

FİLİSTİN’E ÖZGÜRLÜK EYLEMLERİ DEVAM EDİYOR

Londra’da protesto

Avrupa’da devletlerin baskı, yasak ve engelleme çabalarına rağmen Filistin ile dayanışma eylemleri kararlı bir biçimde büyüyerek devam ediyor.

Geçtiğimiz hafta Londra’da 500 bin, Amsterdam’da 80 bin, Paris ve Berlin’de ise onbinlerce aktivist sokaklardaydı.

Kriminalize ve terörize etme çabalarına rağmen Filistin dayanışma hareketleri güçlenerek büyüyor. Londra’da aktivistler, 2003’ten bu yana yapılmış en büyük eylemlerinden birinin organize edildiğini söylüyor. Devlet 300 bin kişinin katıldığını söylese de aktivistler en az 500 bin kişinin katıldığını ifade ediyorlar. Hollanda’nın başkenti Amsterdam’da ise 80 bin kişinin katıldığı bir Filistin dayanışma eylemi gerçekleştirildi ve bu eylem son zamanların en büyük eylemlerinden biri olarak tarihe geçti.

Başta Paris olmak üzere Fransa’nın çeşitli şehirlerinde de büyük eylemler düzenlendi. Büyük bir Filistinli grubun da yaşadığı Berlin’de ise devletin yasak, engelleme, saldırı ve terörize etme girişimlerine rağmen aktivistlerin ısrarı sonucunda eylemler hayata geçirildi. Polisin saldırmadığı ilk eylemde 30 binden fazla kişi İsrail’in işlediği cinayetlere ve katliamlara karşı Filistinlilerle dayanışma göstermek ve işgale son verin demek için sokaklara döküldü. Ayrıca Almanya’nın diğer şehirlerinde de çeşitli büyüklüklerde dayanışma eylemleri organize ediliyor.

1918 ALMANYA: SAVAŞA SON VEREN DEVRİM

KEMAL DEMİR

Dünya nüfusunun yüzde 1'i yeryüzünde cenneti yaşarken milyarlarca insan temel ihtiyaçlarını gidermekten uzak, açlık, yoksulluk, adaletsizlik, güvencesizlik, savaşlar, devlet baskısı altında ömrünü tüketiyor. Oysa, tüm bunlar yerine, yoksullukta değil bollukta eşitlikçi, özgürlüğün su ve hava gibi yaşamın vazgeçilmezi olduğu, kapitalizme ait pisliklerin temizlendiği, doğa ile barışık bir toplumda yaşıyor olabilirdik, eğer 1918-1923 arasındaki dönemde Alman işçilerinin devrimci atımları zaferle sonuçlansaydı.

Emperyalist devletlerin sömürge ve yarı sömürgelerdeki pazarlarının yeniden paylaşılması ve dünya hegemonyasının yeniden şekillenmesi için başlattıkları Birinci Dünya Savaşının yol açtığı yıkımlar önce kapitalist zincirin zayıf halkasının kopmasına yol açtı. Yüzyıllar boyunca ulusların gerçek hapisanesi işlevi gören çarlık rejimi 1917 Şubatında Rus işçileri tarafından tarihin çöplüğüne gönderildi. Çarlığın yıkılması devrimci fitili ateşlemiştir. Yedi ay sonra Ekim 1917'de Rus işçi sınıfı tarihteki ilk muzaffer devrimin öznesi olarak dünya devrimini başlatmıştır.

Dünya devrimi için

Ekim Devrimine önderlik eden Bolşevik Partisi'nin liderleri, ekonomik açıdan geri bir ülke olan Rusya'da iktidarın ele geçirilmesinin işçi sınıfı açısından sadece devrimci çözümü göstermek açısından önemli olduğunu, sorunun köklü çözümünün ise ileri bir kapitalist ülkede de iktidarın ele geçirilmesinde yattığını biliyorlardı. Gelmesini dört gözle bekledikleri Alman Devrimi için kendilerini feda etmekten çekinmeyeceklerini her fırsatta dile getirmelerinin nedeni Almanya'nın dünya kapitalist sistemi içindeki rolüydü.

Devrim günlerinde reformizm

Bolşeviklerin beklediği haber 1918 Kasım ayında geldi. Kiel'da artık savaşmak istemeyen deniz askerleri tarafından başlayan devrimci hareket bir kaç gün içinde Hamburg, Bremen, Hannover, Köln, Münih, Rostock, Magdeburg, Frankfurt, Düsseldorf, Stuttgart ve Nürnberg şehirlerine sıçradı. Tıpkı Rusyadaki Şubat 1917 Devriminde olduğu gibi, işçi ve asker konseyleri yerel iktidarı eline alıyordu. Savaşın başlangıcında kendi egemen sınıfı lehinde savaşa katılma yönünde oy kullanan Sosyal Demokrat Parti (SPD) bu sağcı tutumuna rağmen Alman işçi sınıfı içinde en önemli güç olmaya devam ediyordu. Her ne kadar, sınıfın öncülerinin örgütlendiği Bağımsız Sosyal Demokrat Parti

Devrimde katılan işçiler

(USPD) ayaklanmaların yayıldığı günlerde yüzbinlerce üye sayısına ulaşmış olsa bile bu partinin liderliğinin SPD kuyrukçuluğu yapması, Kasım 1918 devriminin en büyük problemi. İşçi sınıfının bu önderlik problemi, devrimin başkent Berlin'e ulaşması ve monarşiyi de yıkmasına rağmen onun sonunu getiren en önemli etken oldu. 10 Kasım 1918'de üç SPD'li ve üç USPD'li bakandan oluşan ve işçiler tarafından coşkuyla desteklenen "devrimci" hükümetin ipleri SPD'nin elindeydi.

Devrimin ilk perdesi kapanıyor

Alman burjuvazisi, 1914'te olduğu gibi, SPD'ye yine işçi sınıfını durdurma ve devrimci ezme görevini vermişti. Ocak 1919'da daha da radikalleşen işçi sınıfını zaptetmek için imparatorluk seçkin askerlerinin artıklarından oluşan bir birliği Berlin'de işçi sınıfının en kararlı kesimlerinin üzerine salan SPD, dönemin en parlak devrimcilerinden Rosa Lüksemburg ve Karl Liebknecht'in de aralarında olduğu binlerce işçiyi katlederek "Berlin'de düzeni yeniden tesis etti".

Birinci devrimci kalkışma yenilgiyle sonuçlansa da Alman İşçi Sınıfı takip eden dört yıl boyunca dünya burjuvazisine korku salmaya devam etti. Devrimci önderleri katledilen Almanya Komünist Partisi (KPD) 1919 Ağustos'unun 200.000 üye sayısına ulaştı ve SPD ile USPD arasında sıkışan öncü işçilerin yeni örgütü haline geldi. Ancak KPD, 1919 "erken ayaklanmasından" ders çıkarmamışcasına Şubat

1921'de yaptığı yeni bir ayaklanma çağrısı ile var olan güçlerinin yarıdan fazlasını kaybetmesine yol açtı.

Devrimde geç kalmak

Kısa süre içinde art arda gelen iki büyük yenilgiye rağmen Alman işçi sınıfı devrimci duruşuna devam etti. 1923 Mayıs'ına gelindiğinde bu sefer sınıfın çoğunluğu devrimde hazır. KPD'nin yapması gereken iş, Ekim 1917'de Bolşevik Partisi'nin yaptığı işi yapmak, ayaklanmanın merkezi örgütlenmesini ve fiili liderliğini üstlenmek olmalıydı. Ancak peşpeşe gelen iki erken ayaklanmadan sonra KPD liderliğinde ortaya çıkan "temkinli tutum" yüzünden, yani bu sefer de "geç kalma" yüzünden bir devrimci durum heba edildi ve sonu faşizme varan karşı-devrimci hareketin yükselmesinin önü açıldı.

Alman Devrimi, ezilenler için sadece kaçırılan fırsatlardan çıkarılan "yenilgi dersleri" açısından önem arz etmiyor. Aynı zamanda, savaşlar ve işgaller sırasında ortaya çıkan korkunç yıkımların devrimci bir potansiyeli harekete geçirmesinin dersleri ile de dolu. Sonrasında her biri Stalinizmin ihanetleri ile yenilgiye uğrasa da, İspanya 1936'da, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Fransa'da, İtalya'da, Yunanistan'da ve bütün Doğu Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan devrimci durumlar bunun kanıtıdır.

Savaşlar çağında işçi ayaklanmaları

Savaş ve işgal karşıtlığının devrimci po-

tansiyeli son olarak 1968'de ortaya çıktı. Vietnam'da ABD işgali altında milyonlarca Vietnamlı'nın ve yüzbinlerce ABD askerinin ölümü ardından gelişen savaş karşıtı hareket Fransa'da işçi hareketi ile buluştu ve tarihin en büyük devrimci durumu ortaya çıktı. Ne yazık ki Stalinizmin etkisi altındaki Fransa Komünist Partisi, ayaklanmayı örgütlemek yerine parlamento seçimlerine kanalize olduğu için bu devrimci durum da heba edildi.

Günümüzde işçi sınıfı 20. yüzyılın kitleli devrimci partilerine hatta reformist partilerine bile sahip değil. Ve hatta kimi ülkelerde kitleli aşırı sağcı partiler iktidarları eline geçirmiş durumda. Ama hem işçi sınıfı sayısal olarak muazzam bir büyüklüğe ulaşmış durumda, hem de kapitalizmin bütün yönleriyle, bunlar içinde en çok da savaşlar ve işgaller ile birlikte getirdiği yıkım katlanılmaz boyutlara ulaşmış durumda. Dolayısıyla bugün 1968'i de aşan çok büyük bir devrimci potansiyel mevcut. İsrail vahşetine karşı Filistin halkının direnişi ve bu direnişe dünyanın her köşesinden gelen muazzam kitesellikteki destek bu potansiyeli ortaya çıkarmaya aday.

Bu potansiyelin ortaya çıkacağı bilinciy-le hareket eden dünyanın her yerindeki devrimciler, kendi ülkesinde 20. yüzyıl kiteselliğinde 21. yüzyılın Bolşevik Partisi'ni inşa etme faaliyetine güç vererek işçi sınıfının kurtuluşu mücadelesindeki yerini almalıdır.

“SALDIRI PROGRAMINA KARŞI TABANDAN MÜCADELE ŞART”

1986'dan beri yapılan özelleştirmelerin yüzde 89'u AKP iktidarında gerçekleşti.

Eğitim Sen üyesi Berna ile KESK kongre sürecini ve sendikal mücadeleyi konuştuk

Kamu çalışanları mücadelesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Berna: Eğitim ve Bilim Emekçileri sendikasının yaklaşık 25 yıldır üyesiyim. Türkiye'de siyasetin çalkantılı ve çok karanlık bir dönemde mücadeleye kuruldu. Hem politik iklimin şekillenmesinde hem de sendikal alanda kamu emekçileri mücadelesi çok belirleyici oldu.

Grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı için başlattığımız bu mücadelede “memur” olarak adlandırılan kesimlerin işçi sınıfının bir parçası olduğunu anlatmak için yoğun bir tartışma yürüttük.

Daha çok hangi başlıklarda mücadele yürüttünüz?

Siyasi taleplerle de hızla buluşma yeteneğini gerçekleştiren kamu çalışanları hareketi zor dönemlerin nefes aldırıcı çıkışlarını yapma başarısını gösterdi. Bunların en başında “savaşa karşı emek-

çiye bütçe” mitingleri, anadilde eğitim mücadelesi, yolsuzluğa ve çetelere karşı gösteriler, kadın üyelerinin cinsiyetçiliğe karşı kararlı mücadeleleri, uluslararası sözleşmelerin geçmesi için yaptığı çalışmalar, özelleştirmelere, sürgünlere ve daha saymayı unuttuğum birçok sorununun gündeme getirilmesinde kamu çalışanları mücadelesinin, yani KESK'in öncü rolü tartışılmazdı. Toplumdaki eşitlik, adalet ve özgürlük isteyen yığınların adeta sesi olmuştu. Emek Platformu'nu çoğu kez harekete geçiren de yine KESK oldu. İş yerlerinde yüz binlere ulaşan üye sayısına sahipti. Kamu çalışanları için sokağın tek umuduydu.

Fakat siz bir dizi sorun da tespit ediyordunuz değil mi?

Elbette. Tüm bu güzel şeylerin yanında KESK yönetimindeki sendikacıların hepsi neredeyse sol bir partinin üyesi oldukları için sol bir koalisyon gibi çalışıyorlardı. Sol partilerin gündemi sendika yönetimlerini de belirler hale gelmeye başladı. İş yeri sorunlarıyla daha az ama siyasi gündemle daha çok ilgilenir olunmuştu.

Sendika şubelerinde alınan kararlar tabanın sesini duymadan alınıyordu. Hiçbir sol örgüte üye olmayanlar sendika aktivizmini bir yere kadar götürebiliyorlar daha sonra burada sol örgütlerin tahakkümüyle karşılaşıyorlardı.

İş yerinden gelen sorunlar küçümseyen, daha yüksek siyaset yapma hevesiyle davranan yöneticiler seçim sisteminde de delegelik yoluyla yönetimdeki varlıklarını muhafaza ediyorlardı.

Bu durum tabanda bir inisiyatif oluşmasının da önüne geçen sendikal bir sorunu büyütüyordu. “Sahte sendika yasasının” da geçmesiyle moral bozukluğu yaşayan KESK üyeleri Ankara eylemleri ya da basın açıklamaları gibi eylemleriyle de çok yorulmuşlardı. Alternatif sendikaların ortaya çıkması, Anadilde eğitimin tüzüğe girmesi, Kürt siyasetinde izlenen milliyetçi tutumlar ve işyerleriyle olan makasın açılması KESK'in zorlu bir döneme girmesine sebep oldu.

AKP döneminde nasıl bir değişim yaşandı?

AKP hükümeti, emek örgütlerinin de vurguladığı gibi, sermayenin neoliberal politikalarını en iyi uygulayan memuruydu gerçekten. “Reform” adı verdikleri, özellikle de eğitim ve sağlık alanındaki uygulamaları hem hizmet alan hem de hizmet veren yoksul kesimler için bir yıkım oldu. Adım adım bu alanlar paralı hale getirildi. Tarihin en büyük özelleştirmeleri yapılmaya başlandı. 1986'dan beri yapılan özelleştirmelerin yüzde 89'u AKP iktidarında gerçekleşti.

Kamudaki sendikalaşma yasalastıktan sonra, devlet bu alanı

kendi denetiminde götürmeyi her zaman tercih etti. Bu nedenle, özelleştirmelerle hem küçülttü hem de hem de yerine kadrolu almayarak sendikanın etkisini kırdı aslında.

Özellikle Eğitim Sen'e üye olan çalışanlar istifa ettirilmeye ve bölücü vatan haini ilan edilmeye başlandı.

Bugün kamu çalışanlarının temel sorunları nelerdir?

Şu an öğretmenler içerisinde yüz bine yakın ücretli çalışan bulunmakta. Yüz bine yakın da öğretmen açığı var.

Ücretli çalışan bu kesim ders başı ücret alıyor. Zaten sendikalaşmıyorlar, yoksulluk içinde bir hayat sürmekte. Mücadele içerisinde ürkekler çünkü iş güvenceleri yok ne yazık ki. Sözleşmeli alımlar olmakta ancak iş güvencesi yok, sendikası yok. Kadroya geçmeyi bekliyorlar. Uzman öğretmen olduk, başöğretmen olduk. Çok parçalanmışlık en büyük sorunu-muz.

Nasıl bir mücadele öneriyorsunuz?

Bütçedeki açığı vergi ve düşük ücretlerle bizden çıkarmayı hedefliyorlar. Tabanda işyerlerinde eğitimcilerin birlikteliğini savunmak, haklarımıza sınımsız sarılmak bu yüzden çok önemli.

AKP'nin bu işçi düşmanı çözümüne karşı gerçek ve birleşik mücadele kaçınılmaz.

Seçimlerden sonra moralsizlikten payını alan sendika yönetimleri “gericiliğe karşı aydınlık” vb şiarlarıyla AKP'ye karşı mücadelenin gericilik-ilericilik ikileminde bırakıldığını görüp meseleyi oradan çıkarmalı, yani bu siyaseti hızla terk etmelidir.

Altında milliyetçilik yatan ve işçi sınıfını bölmekten başka hiçbir faydası olmayan böylesi gündemlere bağlanmayı bırakıp gerçek sorunlarımızı sahiplenmeli; ücretsiz kreş, yemek, ulaşım, düşük kiralar, yaşayacak bir ücret, herkese kadrolu iş ve güvenceli statü, gerçek anlamda grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkı için mücadele etmelidir. Biz iş yerindeki tüm çalışanlar bunun için yönetimlere basınç uygulamalı, birleşmeli ve birleştirmeliyiz.

İşçilerin morale, umuda ve kazanmaya ihtiyacı var. Sendika yönetimlerinin, iktidarın ölümü gösterip sıtmaya razı eden yeni ekonomik politikasını derdest eden bir mücadele programını birleşik bir şekilde örmesi biz emekçilerin en acil ihtiyacıdır. Tabandan bu yeni saldırı programına karşı işyerlerinde tüm işçiler haklarına sahip çıkmak ve ortak talepler etrafında birleşmek üzere bir araya gelmeli, bunlar, kongre süreçlerinde kamu çalışanlarının asıl meselesi olmalıdır.

MÜCADELENİN İÇİNDEN Volkan Akyıldırım

SENDİKAL HAREKETİN GÜNDEMLERİ

DİSK, İstanbul'dan Ankara'ya “Gelirde adalet, vergide adalet” talebiyle yürüdü. Yol boyunca çeşitli duraklarda basın açıklamaları yaptı:

► En zengin yüzde 20'lik kesim (bu, nüfusun yüzde 1'lik kısmıdır) toplam servetin yüzde 48'ine el koyuyor. Kalan yüzde 80'lik ezici çoğunluk ise (tüm nüfusun yüzde 99'u) onlardan kalan yüzde 52'lik serveti paylaşıyor.

► Vergi tarifelerindeki eşitsizlik sonucu en fazla kazananlar, toplam vergi gelirinin az bir kısmını öderken, devletin kasasını dolduran vergilerin çoğunu biz ödüyoruz. Oysa çok kazananlardan çok, az kazananlardan vergi alınmalıdır.

Fakat yürüyüşün Ankara'daki final ayağı hiç de iyi olmadı. Eylem alanında, belediyelerde yönetimde olan, yani patron konumundaki CHP'nin genel başkanı ile kol kola girmeleri ise kabul edilemezdi.

2024'te asgari ücretin belirleneceği pazarlıklar yaklaşırken, işçi tarafını temsilen masaya oturacak en fazla üyeye sahip sendikal konfederasyon olan Türk-İş ise daha önce bu köşede desteklenen çıkışlarına devam ediyor:

► Asgari ücretli bir işçinin maaşı gıda harcamalarına, kira, faturalar vb. zorunlu masrafların karşılanmasına yetmiyor. Bir evde iki asgari ücretli işçi olsa bile bu miktarı karşılayamaz durumdalar. Ve asgari ücret Türkiye'deki 30 milyondan fazla işçinin çoğunluğuna dayatılıyor.

► Asgari ücret, 15 üyeden oluşan bir komisyon tarafından belirleniyor. Karar alınması için 10 üyenin oyu gerekli. İşçi tarafı adına sendikaya verilen kontenjan ise sadece 5 ile sınırlı. Türk-İş bu beş üyelikten birini asgari ücretli bir işçiye ayırıyordu. Fakat son iki pazarlıkta sözleşmeye imza atmayan sendika, bu kez kontenjanından dördünü çeşitli sektörlerde çalışan işçilere verecek.

► Türk-İş sendikalarının üyeleri arasında asgari ücretle çalışan işçi bulunmuyor. Asgari ücretli işçiler, özellikle de özel sektörde çalışan sendikasız çoğunluk halindedir.

Antidemokratik olan ve baştan itibaren işçilerin kaybetmesi için çalışan komisyona müdahale etmek için demokratik işçi eylemlerine ihtiyaç var. Asgari ücret pazarlıkları canlı yayında yayınlanmalı. Türk-İş bu girişimi mücadeleye desteklemediği takdirde sonuç alınmayacak, biçimsel olacak.

Bir hareketlilik de KESK'te yaşanıyor. Devlette memur statüsüyle çalıştırılan işçiler arasında en fazla üyeye sahip 3'üncü sendikal konfederasyon, iktidar tarafından meclise sunulan 2024 bütçesine 2 Aralık'ta İstanbul ve Diyarbakır'da bölgesel mitinglerle karşı çıkacak.

► 2024 bütçe teklifinin büyük bölümü kapitalistlerin borç faizlerine, silahlanmaya, devlet-kapitalist ortak projelerine, Diyanet İşleri gibi devlet kurumlarına ayrılmış durumda.

► Kamu emekçilerinin ücretleri, TÜİK'in resmi enflasyon rakamları tarafından belirleniyor ki bu rakamların gerçekte yaşanan yüksek enflasyonun yanına yaklaşmadığı da biliniyor.

Düşük ücret dayatması işçi-memur-sözleşmeli, hangi statüde olursa olsun tüm işçilerin ortak sorunudur. Kamu emekçilerinin ücretleri ise kemer sıkma politikalarının asıl hedefidir. Vergi gelirlerimizden oluşan devlet bütçesindeki kaynaklar yettiği halde kamuda çalışanlara hak ettikleri insanca ücretler verilmiyor.

Ücretleri yükseltmek, ekonomik-sosyal hakları genişletmek, vergi adaletsizliğine ve servet eşitsizliğine son vermek için tüm sendikalar yan yana gelmeli, birleşik mücadele vermeli.

Bize düşen ise böyle bir süreci tabandan zorlamaktır.

DEUTSCHES HAUS: BİR YÜZLEŞME DİZİSİ

ATILLA DIRİM

1933 yılında Nazilerin iktidara gelmesi, Almanya'da Yahudiler için sonun başlangıcı anlamına geliyordu. "Kırık Camlar Gecesi" gibi pogromların düzenlenmesinden, Yahudileri toplumsal hayattan dışlayan ırkçı yasaların çıkartılmasından, çeşitli şiddet yöntemleriyle ülkeyi terk etmeye zorlanmalarından sonra, 1940 ile 1945 yılları arasında oluşturulan toplama ve ölüm kamplarında 1 milyon 100 bin kişi zehirli gaz kullanılarak, iğne yapılarak, kurşuna dizilerek, işkence edilerek öldürüldü. Tüm bu yapılanlar özenle kayıt altına alındı. Hem Almanya'da hem de işgal edilen topraklarda Yahudi nüfusu büyük ölçüde yok edildi.

İkinci Dünya Savaşı'nın Almanya'nın yenilgisiyle sonuçlanmasından sonra galip devletler tarafından Nürnberg'de toplanan uluslararası mahkeme, Nazilerin cezalandırılmasında son derece yetersiz kaldı. Toplam 24 sanık çeşitli cezalara çarptırıldı, ancak karar verici konumdaki binlerce Nazi'ye dokunulmadı. 1949 yılında kurulan Federal Almanya Cumhuriyeti'nde ise Nazi döneminde işlenen suçlar neredeyse 20 yıl boyunca bir tabu olarak kaldı. Hem adalet mekanizması hem de toplum "Geçmiş unutulsun, geride kalsın" diye düşünüyordu. 1949-1963 yıllarında Federal Alman Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı Adenauer döneminde geniş af kampanyaları düzenlendi ve resmi dairelerde personele ihtiyaç duyulduğu için de birçok kişinin Nazi kimliğinin arındırılmasına çalışıldı.

1958 yılında bir Alman gazetesi, eski bir toplama kampı tutsağıyla tanıştı ve bu kişinin elindeki bazı belgeleri inceleme fırsatı buldu. Gazeteci, bu belgeleri Hessen Eyaleti Federal Başsavcısı Fritz Bauer'e gönderdi. Başsavcı durumun vahametini hemen anladı. Elindeki belgeler Auschwitz'de insanların planlı bir biçimde kitlesel imhasına işaret ediyordu. İnfaz kararlarını imzalayan kişinin kamp komutanı Rudolf Höß, parafe eden kişinin ise Robert Mulka olduğu belgelerde açıkça görülüyordu.

Bunun üzerine 1963 yılının 20 Aralık günü Frankfurt kentinde Auschwitz davası başladı. Davada aralarında kamp komutanının yaveri Robert Mulka'nın da bulunduğu top-

lam 22 kişi yargılandı. Yirmi ay süren davada 359 tanık dinlendi, bunların 248'i Auschwitz Toplama Kampı'ndan sağ kurtulmuş olan eski tutsaklardı. Zanlılar mahkeme boyunca çok rahat davrandılar, ancak sonunda davanın baş sanıklarına uzun ve kısmen ömür boyu hapis cezaları verildi.

Bu dava Alman halkının derinden sarsılmasına ve özellikle gençlerin "Benim ailem bu korkunç olayın neresindeydi?" diye sorgulamaya başlamasına neden oldu. 1968 yılında Avrupa'yı kasıp kavuran devrimci dalga, yüzleşme sürecini hızlandırdı ve Yahudi soykırımını Almanların nezdinde büyük ölçüde mahkûm edildi.

İlk sezonu beş bölüm olan dizide, bu mahkeme süreci gerçeğe büyük ölçüde bağlı kalınarak anlatılıyor. Mahkemede tercümanlık yapan Eva adındaki genç kadın, "Deutsches Haus" yani Alman Restoranı ismini taşıyan lokantayı işleten annesiyle babasının da kampta subay lojmanlarında çalıştığı ve yaşananlara tanık olduğu gerçeğiyle yüzleşiyor. Bu esnada ablasının ve davada tanıklık yapan eski tutsakların travmaları da etkileyici bir şekilde anlatılıyor.

"Deutsches Haus", geçmişte yaşanan kötülüklerin bir daha tekrarlanmaması için ne yapılması gerektiğini etkileyici bir şekilde gözler önüne seriyor.

PORTRELER
Can İrmak Özınanır

RACHEL CORRIE

Rachel Corrie, 10 Nisan 1979'da ABD'de Washington eyaletine bağlı Olympia kentinde doğdu. Üç kardeşin en küçüğü olan Corrie'nin ailesi, kardeşi Cindy'ye göre "Ortalama Amerikalılardı. Politik olarak liberal, ekonomik olarak muhafazakar, orta sınıf."

Corrie, Capital Lisesi'ni bitirdikten sonra Evergreen Devlet Koleji'nde üniversite eğitimine başladı ve bir dizi sanat dersi aldı. Kamu hizmetinde gönüllü çalışmak için bir yıllığına eğitimine ara veren Corrie, üç senesini de psikolojik hastalıklar yaşayanları ziyaret ederek geçirdi. Üniversitedeyken, Uluslararası Dayanışma Hareketi'nin (ISM) yerel kolu Barış ve Dayanışma için Olympialılar grubuna katıldı ve hayatının geri kalanında bir barış aktivisti olarak çalıştı. ISM, Filistin'deki Batı Şeria ve Gazze'de İsrail ordusunun uyguladığı şiddete karşı çıkan bir aktivist grubuydu. Olympia ve Refah Sınır Kapı-

sındaki çocuklar arasında bir mektup arkadaşı programı da örgütleyen Corrie, üniversitenin son yılında Gazze'ye gitmeye karar verdi. Bunun için bağımsız bir çalışma programı teklifi veren Corrie, 2003 yılında ISM ekibiyle beraber Gazze'ye gitti.

Gazze'de özellikle çocuklarla ilgili çalışmalar yürüten Corrie ve yanındaki ISM ekibi, Gazze'deki evlerin yıkımına karşı İsrail buldozerlerinin önüne dikiliyor ve İsrail'in şiddetine karşı sivilleri korumak için canlı kalkan oluyorlardı. İsrail devletine göre Filistinlilerin evlerinin yıkılması kaçınılmazdı, İsraili otoriteler silahlı direnişçilerin bu evleri siper olarak kullandıklarını ve altından tüneler kazarak silah edindiklerini iddia ediyordu. Corrie, Gazze'de bulunduğu sırada aynı zamanda Kanadalılar tarafından inşa edilen ve İsrail buldozerleri tarafından tahrip edilen bir barajın tamir edilmesi için uğraşıyordu. El İskan Barajı'yla beraber Refah'taki suyun yüzde 50'sini sağlayan barajın tamir edilmesi için çalışan işçiler, düzenli olarak İsrail ordusunun saldırılarına maruz bırakılıyordu. Bu saldırılara karşı Corrie, baraj yapımının devam edebilmesi için çaba harcadı.

2003 yılı ABD ordusunun da Irak'a saldırmaya hazırlandığı yıldır. Dünyanın dört bir yanında savaş karşıtı protestolar oluyordu. Savaşa karşı çıkan Rachel Corrie, küresel eylem günü olan 15 Şubat 2003'te Gazze'deki

eyleme katılarak, geldiği ülkenin, ABD'nin bayrağını yakıtı. Corrie, Filistin'den ailesi ve arkadaşlarına e-postalar yolluyordu. 27 Şubat tarihli mektubunda, "Filistinlilerin şiddetinin işleri kolaylaştırmadığını" söyleyen annesine şöyle yazıyordu:

"Herhangi birimizin hayatları ve refahı tamamen bastırılıyor olsa, çocuklarla birlikte giderek daralan bir alanda yaşasak, daha önceki deneyimlerden askerlerin, tankların ve buldozerlerin bizim için her an gelebileceğini ve kim bilir ne kadar zamandır ektiğimiz seralarımızı yok edeceklerini bilsek... Sence geriye ne kadar parça kaldıysa onu korumak için bir şekilde şiddet içeren yöntemleri deneyebilir miydik?"

16 Mart 2003'te Corrie ve arkadaşları Refah'taki bir evin yıkımını durdurmak için zırhlı bir İsrail buldozerinin karşısına dikildi. Buldozer, Corrie'nin üzerinden geçerek onu ağır şekilde yaraladı. Hastaneye kaldırılan Corrie kurtarılamadı. Başta olayı bir kaza olarak yorumlayan İsrail devleti, Corrie ailesinin çabalarıyla kapsamlı bir soruşturma başlatmak zorunda kaldıysa da 2012 Ağustos'unda İsrail'deki üst mahkeme davanın reddedilmesine karar verdi.

Corrie'nin ailesi ve dünyanın her yanındaki savaş karşıtları Filistin'in işgaline karşı mücadele etmeye devam ediyor.

25 KASIM'DA YİNE BİRLİKTEYİZ

DİLA AK

Bir süredir, var olan bir sorunu çözüme ulaştırmadaki en önemli adımın, öncelikle o sorunun kendisinin doğru tanımlanması olduğunu düşünüyorum. Yaşadığımız sorunun farkına varıp onu doğru bir şekilde tanımlayamazsak, soruna ilişkin doğru ve kalıcı bir çözüm üretmek de zor olacaktır.

Bu giriş, yazının 25 Kasım'a dair olduğunu belli etmiyor olabilir elbette, fakat neden böyle bir giriş yaptığımı da açıklayacağım.

Yıllar boyunca oğlan ve kız çocukları olarak pek çok saçmalıklarla büyütüldük. Kız çocukları sürekli "edepli ve ahlaklı" olduğunu belli edecek şekilde davranma, öyle giyinme gibi kurullarla büyütülürken, oğlanlar ise sürekli güçlü olma, duygusuz olma ve hep bir şekilde – annesi olabilir, kız kardeşi ya da ablası olabilir – belli bir kadını koruması gerektiği bilgisi ile büyütüldü. Tüm bu saçma sapan toplumsal normlar, gelenekler, adetler, inanışlar erkeğin şiddetini bir şekilde meşrulaştırmayı temelinde görev edinen şeyler olarak hayatımızda yer etti. "Babandır/abındır/kocandır, sever de döver de" dendi örneğin.

Hal böyle olunca, uygulanan şiddet normalleştirilmiş oldu. Toplumda

Istanbul'da protesto

böylesine yer etmiş bir şiddetin karşısında durmak elbette kolay olmuyor. Ancak, neyse ki kadın dayanışması bugün öyle bir yerde ki, bu dayanışma ruhu sayesinde pek çok kazanım da elde ettik. Bu kazanımlardan bir tanesi olarak, kadına uygulanan şiddeti bir sorun olarak ele almaya, sorunu tanımlamaya ve çözüme gidecek yolları keşfetmeye başladık. Tek şiddet biçiminin fiziksel şiddet olmadığını, duygusal, ekonomik, dijital şiddet türleri gibi farklı türlerinin de olduğunu ve tüm şiddet biçimlerinin karşısında durmamız gerektiğini konuşmaya başladık, kadın bedeni üzerinde kurulmaya çalışılan tahakkümün karşısına dikildik.

Daha da önemlisi, tüm bu şiddet biçimlerinin bazı coğrafyalara özgü

olmadığını, dünyanın her yerinde mevcut olduğunu dile getirdik. Çözüme giden yolda birbirimize ışık tattuk. Dünyanın farklı yerlerinden kadınlar olarak Afganistanlı kadınların sesi olmaya çalıştık, Filistinli kadınların sesini duyurmaya çalıştık, başka bir kadın daha erkek ve devlet şiddetiyle öldürülmesin diye mücadelemizi yükselttik.

Bu yıl da, haklarımızdan vazgeçmeyeceğimizi göstermek için, şiddet cezasızlıkla ödüllendiren kararlarına karşılık adalet saraylarını yakabileceğimizi göstermek için, yalnız olmadığımızı birbirimize hatırlatmak için, kadına yönelik şiddetin karşısında durabilmek için 25 Kasım'da saat 16:00'da Mecidiyeköy'de buluşuyoruz.

ENTERNASYONAL SOSYALİZM 13. SAYI ÇIKTI!

Enternasyonal Sosyalizm'in yeni sayısını bir Filistin dosyası ile açıyoruz. Dosyamızda Filistin direnişini etrafına ele alan röportajlar ve yazılar yer alıyor. Filistinli gazeteci Tefvik Haddad ve İsrail doğumlu akademisyen İlan Pappé, İsrail saldırganlığının günümüzde geldiği noktayı tartışırken, Chris Hedges ve Norman Finkelstein ise direnişe nasıl bakılması gerektiği üzerine akıl yürütüyor. Roni Margulies'in yıllar önce Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi'ne yazdığı Siyonizm eleştirisi, İsrail devletinin doğasını ortaya koyuyor. Şenol Karakaş ise Doğan Tarkan'ın mücadelesini Filistin halkının direnişi ve ezilenlerin mücadelesi üzerinden ele alıyor. Özdeş Özbay da dünyadaki güncel gelişmeleri, emperyalistler arası kıvılcık rekabeti ve iklim krizini anlatıyor.

Dergide seçim öncesi ve sonrasında otoriterleşmenin geldiği noktaları tartışan iki yazı da bulunuyor. Şenol Karakaş, DSİP'in seçimlerde aldığı

tutumu ayrıntılı bir şekilde tartışırken, Atilla Dirim ise LGBTİ+ hareketi üzerindeki baskılara Marksist bir açıdan yaklaşarak, küresel bir düzeyde otoriterleşme ile LGBTİ+fobi arasındaki ilişkiyi tartışıyor.

Merkezine işçi sınıfını alan ve tüm ezilenlerin kürsüsü olacak bir devrimci parti yaratmak okuduğunuz derginin temel meselesi. Ancak devrimci bir partinin nasıl kurulacağı konusunda sosyalistler arasında pek çok tartışma sürüyor. Meltem Oral ve Can İrmak Özınanır, bu tartışmaların bir kısmına değiniyor.

Oral, demokratik merkezîyetçilik ile Leninizmin çarpıtılmış bir versiyonu olarak mikro-sektörçülüğün arasındaki anlayış farkını vurguluyor. Özınanır ise "işçi sınıfı neylerse güzel eyler" demenin Leninizmin değil uvriyerizmin yöntemi olduğunu tartışıyor.

Dergimizin son yazısı el ele giden neoliberalizm ve otoriterizmin sokak hayvanlarını nasıl konumlandığını anlatıyor. Ankara'da kurulan Hayvan, Yaşam, Özgürlük İnisyatifi'nden Çağdaş Küpeli, bütünsel bir kurtuluşu savunmanın hayvan haklarını dışlamaması gerektiğini gösteriyor.

DÜNYAYI BİRLİKTE DEĞİŞTİRELİM

Sosyalist işçi gazetesini yayınlayan DSİP üyelerinin savunduğu temel fikirler:

AŞAĞIDAN SOSYALİZM

► Kapitalist toplumda tüm zenginliklerin yaratıcısı işçi sınıfıdır. Yeni bir toplum, işçi sınıfının üretim araçlarına kolektif olarak el koyup üretimi ve dağıtımını kontrol etmesiyle mümkündür.

REFORM DEĞİL DEVRİM

► İçinde yaşadığımız sistemin kurumları işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılamaz. Kapitalist devletin tüm kurumları işçi sınıfına karşı sermaye sahiplerini, egemen sınıfı korumak için oluşturulmuştur. İşçi sınıfına, işçi konseylerinin ve işçi milislerinin üzerinde yükselen tamamen farklı bir devlet gereklidir. Bu sistemi sadece işçi sınıfının yığınsal eylemi devirebilir.

KADINLARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► Sosyalistler kadınların tam bir sosyal, ekonomik ve politik eşitliğini savunur. Toplumsal cinsiyetçiliğe taviz veren, kadınların özgür olmadığı bir sosyalizm olmaz, kadınların bugünkü mücadelesi ve sosyalizm olmadan da kadınlar nihai özgürlüğü kazanamaz.

ENTERNASYONALİZM

► Sosyalistler, bir ülkenin işçilerinin diğer ülkelerin işçileri ile karşı karşıya gelmesine neden olan her şeye karşı çıkarlar. Tek bir ülkede sosyalist devrim ancak bu devrim bir dünya devrimiyle desteklenmediği ölçüde sosyalizme doğru ilerleyebilir.

IRKÇILIĞA DURDE!

► Sosyalistler ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşıdır. İrkçılık tazviz verilebilecek bir fikir değildir.

LGBTİQ+LARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► LGBTİQ+'ların özgürlük mücadelesi tüm ezilenlerin özgürlük mücadelesinden bağımsız düşünülemez. Sosyalistler bu mücadelenin en önünde yer alırlar.

SAVAŞA HAYIR!

► Bizler tüm savaşlara karşıyız. Aynı zamanda biliyoruz ki kendi egemen sınıfını savunan, aynı zamanda antikapitalist olmayan bir antiemperyalizm milliyetçiliği savunmak anlamına gelir ve milliyetçiler gerçekten savaş karşıtı olamazlar.

HALKLARIN EŞİT KOŞULLARDA KARDEŞLİĞİ

► Sosyalistler bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunurlar, bütün haklı ulusal kurtuluş hareketlerini desteklerler.

İKLİM KRİZİ KAPİTALİZMİN ÜRÜNÜDÜR

► Hem iklim değişikliğini durdurmak hem de nükleer, kömür, petrol, gaz gibi tehlikeli ve kirlili enerji kaynaklarının kullanılmasını engellemek, işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinin temel bir ögesidir.

STALİNİZM SOL DEĞİLDİR

► SSCB, Çin, Doğu Avrupa ve Küba sosyalist değil, devlet kapitalistidir. İşçilerin ücretli emek sömürsüne maruz kaldığı, aşağıdan yukarıya doğru işleyen özyönetim organlarının ortadan kaldırıldığı ya da olmadığı, dolayısıyla işçi sınıfının siyasal iktidarı kolektif bir şekilde ellerinde toparlayamadığı rejimler sosyalist rejimler olamaz.

DEVİRİMCI PARTİ

► Sosyalizmin gerçekleşebilmesi için, işçi sınıfının en militan, en mücadeleci kesimi devrimci sosyalist bir partide örgütlenmelidir. Böylesi bir parti işçi sınıfının yığınsal örgütleri ve hareketi içindeki çalışma ile inşa edilebilir.

► Sosyalistler pratik içinde diğer işçilere reformizmin işçi sınıfının çıkarlarına aykırı olduğunu kanıtlamalıdır.

► İşçi sınıfının kurtarıcılara ihtiyacı yoktur. Sosyalizm, işçi sınıfının kendi eylemi, kendi mücadelesinin ürünüdür.

Siz de bu fikirleri savunuyorsanız, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'ne üye olarak antikapitalist bir odağın inşasına katkı verebilirsiniz!

FİLİSTİN'İN ÖZGÜRLÜĞÜNE KAVUŞAMADIĞI BİR DÜNYADA İKLİM ADALETİ SAĞLANABİLİR Mİ?

TUNA EMREN

Greta Thunberg geçtiğimiz haftalarda Amsterdam'da 70 bin kişinin katıldığı muazzam bir iklim eylemindeydi. Eyleme Filistin püresi takarak gelen ve "Antikapitalista" sloganları atarak yürüyen Thunberg bir konuşma yapmak için sahneye çıktığında "İşgal altındaki topraklarda iklim adaleti olamaz!" sloganı attı ve hemen ardından müthiş bir fırtına koşturdu.

Thunberg'in Filistin'e destek vermiş, bununla da kalmayıp antikapitalist olduğunu açıkça sergilemiş olması bazıları için çok rahatsız ederken sosyal medyada da günlerce tartışılan bir konuya dönüştü. Kimileri onu radikal bir biçimde Filistin yanlısı olmakla suçladı, kimileri antisemitizmi yeterince kınamıyor olmakla itham etti ve bu tartışmalar iklim hareketine de sıçradı. Almanya Fridays For Future grubu, Thunberg'i hedef alan utanç verici açıklamalarda bulundu; "Greta Thunberg mevcut duruşuyla pek çok insana zarar veriyor. Bizim için önemli olan, onun Fridays for Future Almanya'yı temsil etmiyor olduğunun bilinmesidir."

Thunberg ise şöyle diyordu; "İklim adaleti hareketi olarak ezilenlerin, özgürlük ve adalet için mücadele edenlerin sesine kulak vermek zorundayız."

İklim mücadelesi ve Filistin'in özgürlük mücadelesi farklı evrenlerde yaşanmıyor

İklim hareketinde Filistin'e destek çağrısı yapıp yapılmaması hakkında bir tartışma başlatılması bile aslında hareketin antikapitalist unsurlarının henüz tüm bileşenler tarafından yeterince anlaşılabilmiş olmasının bir sonucu.

Greta Thunberg

İklim adaletinden, 'Adil Geçiş'ten bahsederken tüm bunların kapitalizmde başarılabilirliğine dair boş bir umut sergilemiyor bu hareket; dünya üzerindeki en zengin ve güçlü şirketlere (fosil yakıt şirketlerine) yöneltilmiş bir meydan okumada bulunuyor. Fakat meydan okunan sadece bu şirketler değil, çünkü onlara meydan okuduğunuzda onları koruyan devletlere de meydan okumuş olursunuz. Dolayısıyla karşısında durduğunuz şey, sistemin ta kendisi oluyor.

Bu derece radikal bir duruş sergileyen iklim hareketinin Filistin'de işlenen insanlık suçlarına sessiz kalma, biraz ezilen halkın biraz da ona bu zulmü yaşatan terör devle-

tinin yanında öyle tuhaf bir yerde konumlanma gibi saçma sapan bir tavrı olabilir mi? Filistin'in özgürleşemediği bir dünyada iklim adaletinin sağlanabilmesi mümkün mü?

Çocukları hedef almış bombaların sponsoru olmaya devam eden bir sistemden bahsetmiyormuşuz gibi, iklim mücadelesi ile Filistin'in özgürlük mücadelesi farklı evrenlerde yaşanıyor gibi davranacak bir iklim hareketinin bu çetin mücadeleyi kazanma şansı olabilir mi?

Tüm gücümüzle Filistin halkının yanındayız!

Neoliberal politikaların yayılmasına hizmet etmek amacıyla var edilmiş Dünya Bankası gibi bir kurum bile hazırladığı raporda şöyle diyor; iklim krizi, 2050 yılına kadar 143 milyondan fazla insanı iklim göçmeni olmaya zorlayacak – daha tarafsız raporlarda buradakinin 10 katı kadar bir nüfustan bahsedildiğini görüyoruz. Bu göçlerin ilk büyük dalgasının dünyanın en savunmasız toplumlarından çıkması bekleniyor. Bu arada, iklim göçleri, 4 milyon insanın içme suyuna, 500 milyonluk bir nüfusun da gıdaya erişimde sorun yaşadığı kabus gibi bir dünyada başlayacak. Açlığa ve susuzluğa itilen bu insanlara her yıl 200 milyon kişi eklenirken aşırı sağcı ve baskıcı rejimlerin neler yapabileceğini biliyoruz. Gıdanın ve suyun hepimize yetmeyeceğini söyleyip her şeyin sorumlusu olarak duvarların ötesindeki o insanları işaret ettiklerinde onları düşman olarak görmek gerektiği üzerine tezler de sunacaklar elbette. Tıpkı bugün Filistinlilere yaptıkları gibi...

Greta Thunberg, fosil yakıt şirketlerinin karşısına dikilmekle İsrail'in, ona destek verenlerin, aşırı sağın, ırkçıların, faşizmin karşısına dikilmenin birbirinden farklı mücadeleler olmadığını gösteriyor. Bugün tüm gücümüzle Filistin halkının yanında durmamız, Filistin özgürlüğüne kavuşana dek bu mücadeleden vazgeçmeyecek kadar kararlı olmamız gerek. Bunu başaramadığımız, gözlerimizin önünde gerçekleşen bu soykırımın dahi meşrulaştırılabildiği bir dünyada iklim adaleti talebinin ne bir yeri ne de bir karşılığı olabilir.

EKİM AYINDA SICAKLIK REKORU KIRILDI 2023 GELMİŞ GEÇMİŞ EN SICAK YIL OLABİLİR

UMUT MAHİR ÖZEN

Copernicus İklim Değişikliği Servisi'ne bağlı bilim insanları 2023 yılının kayıtlara geçen diğer tüm yıllardan daha sıcak bir yıl olmasının beklendiğini duyurdu.

2023, mevcut rekoru elinde bulunduran 2016'nın ilk 10 aylık ortalamasını 0,1°C ile geride bıraktı. Copernicus'tan Müdür Yardımcısı Samantha Burgess ise yaptığı açıklamada "2023'ün kayıtlardaki en sıcak yıl olacağını ve şu anda sanayi öncesi sıcaklık ortalamasının 1,43°C üzerinde olduğunu neredeyse kesin olarak söyleyebiliriz" ifadelerini kullandı; "COP28'e girerken iddialı iklim eylemleri için aciliyet duygusu hiç bu kadar yüksek olmamıştı."

Geride bıraktığımız ekim ayı da kayıtların tutulmaya

başlamasından bu yana yaşanan en sıcak ekim oldu. Veriler, Ekim 2023'teki ortalama küresel sıcaklığın 1800'lerin sonundaki seviyelerin 1,7°C üzerinde olduğunu gösteriyor. Geçtiğimiz eylül ayı da benzer şekilde tarihin en sıcak eylül ayı olarak kayıtlara geçmişti.

El Niño adı verilen iklim fenomeni ise dünyanın birçok yerini olumsuz etkiledi. Brezilya ve güney yarım kürede yüksek sıcaklıklar nedeniyle yaşam koşulları zorlaşırken Avrupa ve Asya'da fırtınalar, seller ve kuraklık tehlikesi milyonların yaşamını tehdit ediyor. Öte yandan, yayımlanan Üretim Açığı Raporu'na göre ise hükümetler 2030 yılında 1,5°C ısınma sınırının izin verdiğinden iki kat daha fazla fosil yakıt üretmeyi planlıyor.

